

Informace ze zdravotnictví Libereckého kraje

Ústavu zdravotnických informací a statistiky
České republiky

Hradec Králové
8. 8. 2011

4

Pneumologie a ftizeologie - činnost oboru v Libereckém kraji v roce 2010

*Pneumology and Phthisiology - Activity in Branch
in the Liberecký Region in 2010*

Souhrn

Informace ze zdravotnictví kraje o činnosti oboru pneumologie a ftizeologie v Libereckém kraji v roce 2010 obsahuje údaje o ambulantní péči v členění podle druhu zdravotnického zařízení a podle území z oblasti personálního zajištění, činnosti a o dispenzarizovaných osobách pro vybrané diagnózy. Je doplněna také základními ukazateli lůžkové péče v nemocnicích a léčebnách TBC a respiračních nemocí.

Summary

Information on health service activity in the branch of pneumology and phthisiology in the Liberecký region in 2010 contains data about out-patient care by type of establishment and by districts of the region, data about personnel capacity, activity and about patients followed up for selected diagnoses. It is supplemented by basic indicators on in-patient care in hospitals and institutes for TB and respiratory diseases.

Podkladem pro zpracování dat byly výkazy A(MZ)1-01 vyplněné ambulantními odděleními (pracovišti) oboru pneumologie a ftizeologie (PNE) a výkazy o lůžkovém fondu zdravotnického zařízení a jeho využití L(MZ)1-02. Výkazy jsou součástí Programu statistických zjišťování v ČR na příslušný rok. Formuláře výkazů a pokyny pro jejich vyplnění jsou vystaveny na internetu www.uzis.cz. Údaje pro výpočty relací na obyvatelstvo byly získány z materiálů ČSÚ.

Ambulantní péče v oboru PNE byla téměř rovnoměrně rozložena mezi samostatné ordinace lékařů specialistů a ambulantní ordinace lůžkových zařízení; celkem ji v kraji zajišťovalo 12 zdravotnických zařízení. Od roku 2008 se na výkazech A(MZ)1-01 sledují pracovníci také jako průměrný roční přepočtený počet (včetně smluvních pracovníků), který výstižněji charakterizuje kapacitní zajištění jednotlivých ambulancí. V těchto zdravotnických zařízeních pracovalo 9,46 lékařů a 24,55 zdravotnických pracovníků nelékařů s odbornou způsobilostí bez odborného dohledu (ZPBD). V přepočtu na 100 tisíc obyvatel bylo v kraji 2,2 lékařů (ČR 3,3), na jednoho lékaře tohoto oboru připadlo v kraji 46 505 obyvatel (ČR 30 377).

V ordinacích PNE bylo provedeno 46 900 ošetření – vyšetření, pokles téměř o 15 % (dále jen ošetření), přičemž v průměru na jednoho lékaře připadlo 4 958 ošetření (ČR 5 177). Zatímco republikový průměr se v posledních třech letech téměř nezměnil, v roce 2010 došlo k poklesu tohoto ukazatele v kraji i ČR.

Největší objem péče byl, stejně jako v minulých letech, věnován dispenzarizovaným osobám. V roce 2010 bylo pod stálým lékařským dohledem 15 142 osob (z toho 45 % tvořil podíl žen). V přepočtu na 10 tisíc obyvatel byl celkový počet dispenzarizovaných v kraji 344, v ČR pak 542. Nejčastější příčinou dispenzarizace (téměř 42 %) byla chronická obstrukční plicní nemoc (CHOPN). V přepočtu na 10 tisíc obyvatel bylo v kraji léčeno 143 pacientů (ČR 240), nejvíce v okrese Jablonec nad Nisou (346) a Semily. Na doporučení odborné společnosti upozorňujeme, že na statistickém formuláři ročního výkazu je uvedeno stadium 0-rizikové, které je považováno za chronickou bronchitidu (diagnóza MKN-10 J41.0–8).

Další nejčastější příčinou dispenzarizace na odděleních PNE v kraji bylo astma bronchiale, které postihovalo 1 575 mužů a 2 032 žen. Nejvíce osob s tímto onemocněním v přepočtu na 10 tisíc obyvatel se nacházelo v okrese Semily (205). Okres Česká Lípa a okres Liberec byl výrazně nižší než krajský průměr (82). Pro toto onemocnění bylo nejvíce dispenzarizováno dětí a mladistvých (celkem 54 chlapců a 41 dívek do 19 let). U astma bronchiale se rovněž rozlišují stupně onemocnění: stupeň 1-intermitentní (23 % postižených), stupeň 2-lehké perzistující (34 %), stupeň 3-středně těžké perzistující (37 %), stupeň 4-těžké perzistující (6 %). Počet ostatních sledovaných dispenzarizovaných onemocnění zůstává na úrovni minulých let, mimo jiná netuberkulózní onemocnění DÚ se závažným průběhem, kde došlo k nárůstu o 50 % v porovnání s minulým rokem.

Ambulantní zařízení PNE evidovala celkem 2 877 osob se zvýšeným rizikem onemocnění tuberkulózou nebo jinou mykobakterií. Dále byly sledovány osoby se zvýšeným rizikem onemocnění plicní rakovinou, tzn. kuřáci s vysokým konzumem cigaret, osoby s dysplastickými buňkami ve sputu a osoby s profesionální expozicí kancerogenů celkem 1 991 osob, tj. pokles téměř o 10 % oproti minulému roku. Srovnání mezi okresy je však pouze orientační, protože některá zařízení jejich počty nevykazují.

Na pracovištích PNE byly vedle dispenzarizace prováděny tuberkulínové testy a očkování proti tuberkulóze (BCG vakcinace). Vyhláškou č. 299/2010 Sb. s účinností od 1.11.2010 bylo zrušeno celoplošné očkování proti tuberkulóze, očkují se pouze děti zařazené do rizikových skupin. Údaje za rok 2010 byly dále ovlivněny ukončením povinného přeočkování proti tuberkulóze u 11letých dětí od 12.3.2009. Pracovníci PNE uskutečnili za sledovaný rok 1 735 očkovaní BCG vakcínou. Nejpočetnější skupinou očkovaných v roce 2010 byli novorozenci (74 %), dále následovaly děti ve stáří 11 let (19 %), děti ve stáří 2 let (5 %) a ostatní osoby (2 %).

Lůžková péče v oboru PNE byla pacientům k dispozici na 1 nemocničním oddělení s 29 lůžky. Na odděleních pracovalo k 31.12.2010 celkem vč. smluvních úvazků 2,70 lékařů a 7,30 ZPBD. Hospitalizováno bylo celkem 741 pacientů. Průměrná ošetrovací doba v nemocnicích kraje i republiky mírně poklesla, činila 10,8 dnů (ČR 8,9 dnů) a využití lůžek 276,8 dne (ČR 233,0). Ve dvou odborných léčebných ústavech pracovalo k 31.12. 2010 celkem vč. smluvních úvazků 10,10 lékařů a 37,88 ZPBD. Průměrná ošetrovací doba byla 39,6 dne při využití lůžek ve dnech 304,9 (ČR 274,1).

Značky v tabulkách

Ležatá čárka (-) v tabulce na místě čísla značí, že se jev nevyskytoval

Ležatý křížek (x) značí, že zápis není možný z logických důvodů

Zpracovala: Ing. Drahokoupilová L.

ÚZIS ČR, Regionální pracoviště Hradec Králové

Habrmanova 19/1, 500 02 Hradec Králové

tel.: 495 058 321, fax: 495 058 322

e-mail: drahokoupilova@uzis.cz

<http://www.uzis.cz>

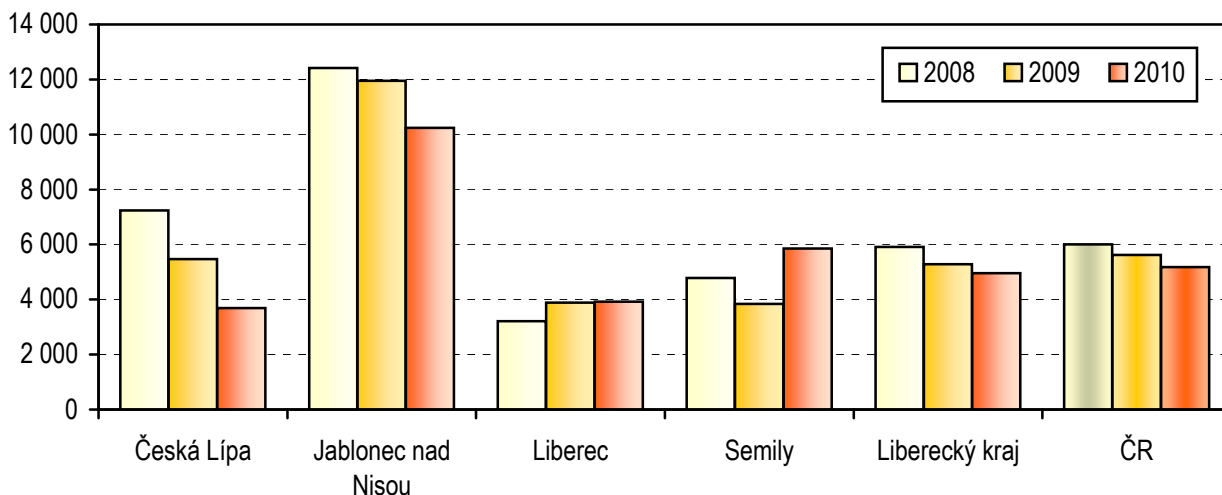
Personální zajištění a počet ošetření - vyšetření v ambulantní péči dle druhu zdravotnických zařízení a dle území

Ukazatel	Počet ZZ a pracovišť	Počet pracovníků ¹⁾			Počet ošetření - vyšetření			
		lékařů	skladba lékařů v %	ZPBD ²⁾	celkem	z toho očkování BCG	struktura ošetření v %	na 1 lékaře
dle poskytovatele péče								
Ambulantní část lůžkových ZZ	7	5,71	60,36	16,50	25 689	476	54,77	4 498,9
Samostatné ordinace lékařů specialistů	4	3,50	37,00	7,30	19 609	1 259	41,81	5 602,6
Ostatní ambulantní ZZ	1	0,25	2,64	0,75	1 602	-	3,42	6 408,0
Liberecký kraj	12	9,46	100,00	24,55	46 900	1 735	100,00	4 957,7
dle území (okresu)								
Česká Lípa	2	3,50	37,00	8,80	12 913	165	27,53	3 689,4
Jablonec nad Nisou	2	1,25	13,21	5,75	12 803	1 259	27,30	10 242,4
Liberec	5	3,30	34,88	6,40	12 927	245	27,56	3 917,3
Semily	3	1,41	14,90	3,60	8 257	66	17,61	5 856,0
Liberecký kraj	12	9,46	100,00	24,55	46 900	1 735	100,00	4 957,7
Česká republika	307	346,73	x	567,89	1 795 005	42 116	x	5 177,0

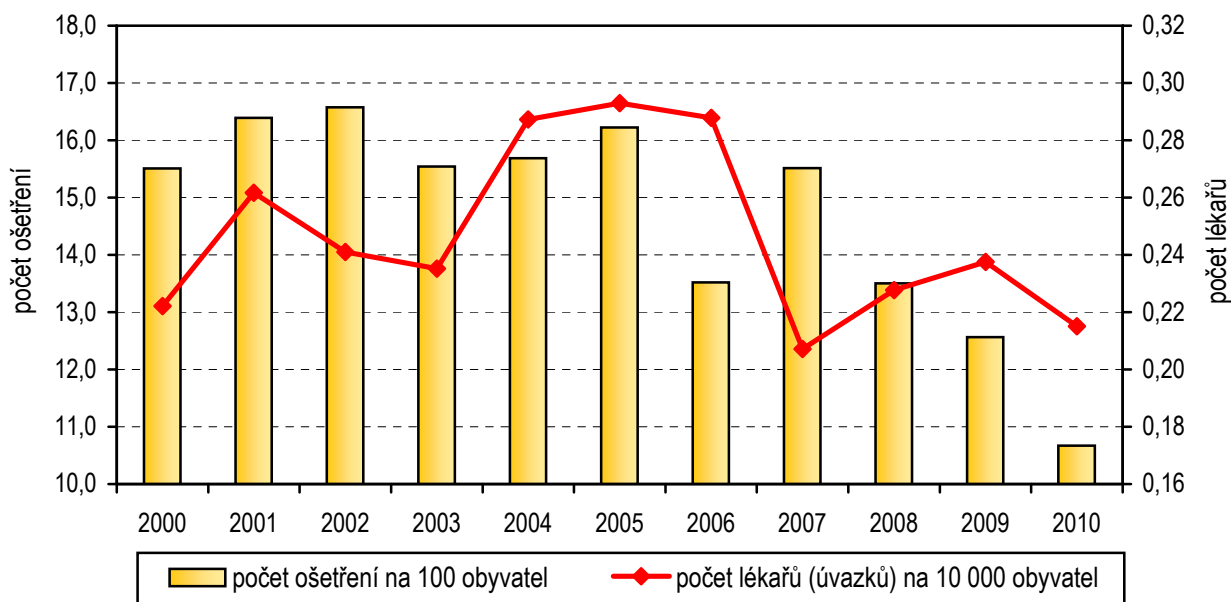
¹⁾ Průměrný roční přepočtený počet pracovníků včetně smluvních - zdroj roční výkaz A(MZ)1-01

²⁾ ZPBD - zdravotničtí pracovníci nelékaři s odbornou způsobilostí bez odborného dohledu dle zákona č. 96/2004 Sb., o nelékařských zdravotnických povoláních § 5–§ 21a

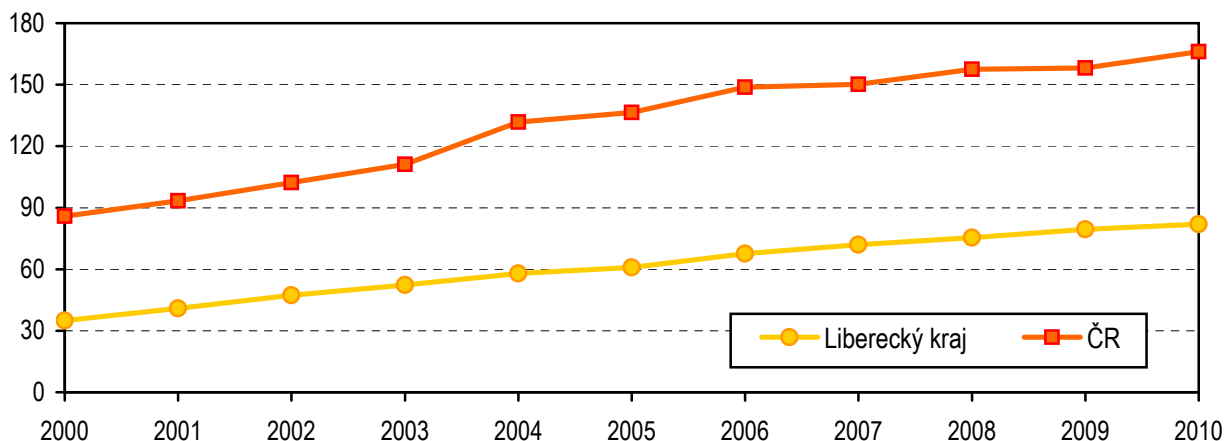
Počet ošetření - vyšetření na lékaře v letech 2008–2010

Počet ošetření a počet lékařů v letech 2000–2010

Počet dispenzarizovaných pacientů pro astma bronchiale na 10 000 obyvatel v letech 2000–2010

Osoby dispenzarizované pro netuberkulózní onemocnění

Onemocnění (diagnóza MKN-10)	Počet dispenzarizovaných osob						ČR na 10 tis. obyvatel
	kraj					na 10 tis. obyvatel	
	celkem	z toho					
		ženy	děti (0–19 let)	nově přijatí ¹⁾ muži	nově přijaté ¹⁾ ženy		
Zhoubné novotvary DÚ ověřené cytologicky nebo histologicky (C33, C34.0–9, C39.9)	555	182	-	150	61	12,62	16,53
Neověřené zhoubné novotvary DÚ	67	25	-	19	12	1,52	1,68
Nezhoubné novotvary DÚ (D14.2–4, D19.0)	255	131	-	12	12	5,80	3,64
Zánětlivá onemocnění plic (J12–J18, J85.0–2)	1 625	681	1	561	399	36,94	46,73
CHOPN (chronická bronchitis, emfyzém) (J41.0–8, J42, J43.0–9, J44.0–9)	6 284	2 539	-	414	239	142,84	239,61
stadium 0 - rizikové	526	238	-	26	22	11,96	49,14
stadium 1 - lehké	1 572	649	-	107	70	35,73	57,51
stadium 2 - střední	2 240	969	-	153	81	50,92	75,87
stadium 3 - těžké	1 440	535	-	86	55	32,73	41,55
stadium 4 - velmi těžké	506	148	-	42	11	11,50	15,55
Astma bronchiale (J45.1–9, J46)	3 607	2 032	95	159	193	81,99	166,04
stupeň 1 - intermitentní	825	425	47	21	28	18,75	41,30
stupeň 2 - lehké perzistující	1 215	718	39	55	67	27,62	60,09
stupeň 3 - středně těžké perzistující	1 343	763	7	69	71	30,53	51,24
stupeň 4 - těžké perzistující	224	126	2	14	27	5,09	13,41
Bronchiektázie (J47)	208	64	-	12	8	4,73	4,64
Sarkoidóza (D86.0,2)	457	260	-	22	23	10,39	8,19
Pneumoniózy (J60–J66)	57	18	-	4	-	1,30	11,88
Difuzní plicní fibrózy a alergická alveolitis (J67.0–9, J84.0–9)	270	127	-	25	17	6,14	6,86
Nenádor.onemocnění pohrudnice (J86–J94)	301	106	1	24	14	6,84	7,93
Nemoci plicního oběhu a následky oběhových změn (I26–I28)	235	102	-	17	9	5,34	8,33
Jiná netuberkulózní onemocnění DÚ se závažným průběhem (J68–J80, J96.0–9, J98.0,4,6–9)	1 221	496	5	113	73	27,75	20,39
Celkem	15 142	6 763	102	1 532	1 060	344,18	542,45

¹⁾ Nově zjištěná onemocnění (poprvé v životě pacienta)

Osoby se zvýšeným rizikem onemocnění tuberkulózou a plicní rakovinou dle území

Území, okres	Osoby se zvýšeným rizikem onemocnění tuberkulózou				Osoby s vyšším rizikem onemocnění plicní rakovinou ³⁾
	skupina R1 ¹⁾		skupina R2 ²⁾		
	celkem	z toho děti (0–19 let)	celkem	z toho děti (0–19 let)	
Česká Lípa	241	5	354	40	976
Jablonec nad Nisou	953	-	251	-	202
Liberec	371	1	395	33	144
Semily	263	-	49	13	669
Liberecký kraj	1 828	6	1 049	86	1 991
ČR	25 928	133	22 433	1 424	128 821

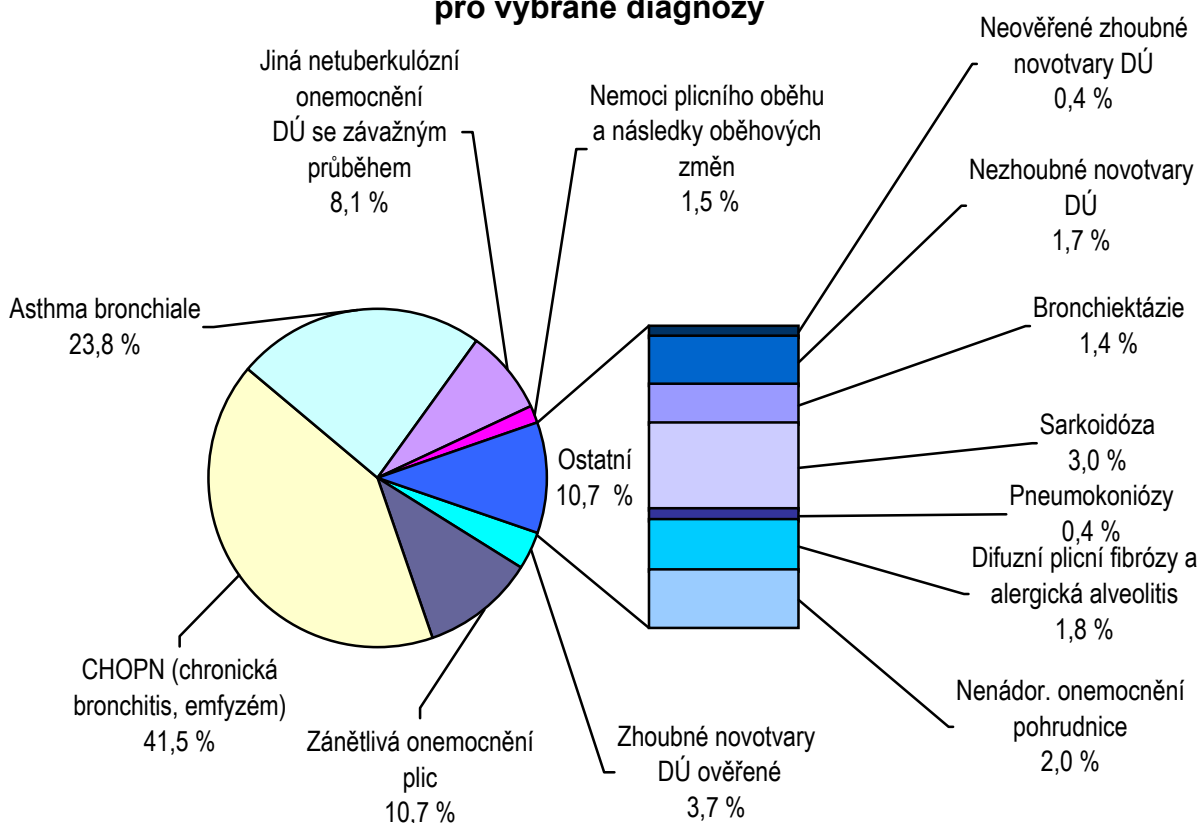
¹⁾ Skupina R1 - do této skupiny přeřazují osoby ze skupiny P II (resp. přeřazené z P I tj. osoby léčené pro tuberkulózu nebo mykobakteriálu dýchacího ústrojí), nebo M II (resp. přeřazené z M I tj. osoby léčené pro tuberkulózu nebo mykobakteriálu mimo dýchacího ústrojí) jestliže :

- mají závažné přidružené nemoci,
- mají závažné přidružené podmínky,
- mají rozsáhlé zbytkové změny po léčení tuberkulózy nebo jiné mykobakteriály.

²⁾ Skupina R2 - do této skupiny se zařazují osoby v kontaktu s bakteriologicky ověřenou tuberkulózou nebo jinou mykobakteriálou

³⁾ Osoby s dysplastickými buňkami ve sputu, osoby s profesionální expozicí kancerogenů a kuřáci s vysokým konzumem cigaret

Struktura dispenzarizovaných pacientů pro vybrané diagnózy

Využívání lůžkového fondu plicních oddělení nemocnic a odborných léčebných ústavů (OLÚ) a zatížení zdravotnických pracovníků

Ukazatel	Nemocnice		OLÚ	
	kraj	ČR	kraj	ČR
Počet oddělení	1	43	2	20
Počet pracovníků ¹⁾				
lékaři	2,70	209,53	10,10	73,70
ZPBD ²⁾ celkem	7,30	567,72	37,88	351,11
Průměrný počet stanovených lůžek	29,00	1 511,61	158,78	1 438,78
Průměrný denní stav obsazených lůžek				
celkem	22,0	965,1	132,6	1 080,7
na 1 lékaře	7,3	4,7	12,5	14,6
Počet lékařů na 100 lůžek	9,31	13,99	6,43	5,13
Počet ZPBD ²⁾ na 100 lůžek	25,17	37,90	24,13	24,43
Počet hospitalizovaných	741	39 687	1 223	10 642
Nemocniční letalita	95,8	74,3	50,7	51,9
Využití lůžek ve dnech	276,8	233,0	304,9	274,1
Průměrná ošetrovací doba	10,8	8,9	39,6	37,1
Prostoj lůžek ³⁾	3,5	2,8	6,8	9,2

¹⁾ Součet úvazků včetně smluvních k 31.12.

²⁾ ZPBD - zdravotničtí pracovníci nelékaři s odbornou způsobilostí bez odborného dohledu § 5–§ 21a zákona č. 96/2004 Sb.

³⁾ Ve dnech na 1 hospitalizovaného z lůžek schopných provozu

Seznam nemocnic s plicním oddělením v kraji:

Krajská nemocnice Liberec, a.s.

Seznam OLÚ s plicním oddělením v kraji:

Léčebna respiračních nemocí, Cvikov

Léčebna TRN, dětské oddělení, Cvikov